ד כ[יִשְׂרָאֵל שֶׁהִשְׁפִּיר שְׁוָרִים לְאֵינוֹ יְהוּדִי לַחֲרֹשׁ בָּהֶם, וְחוֹרֵשׁ בָּהֶם, יֵשׁ מַתִּירִים (כ) אִם קִבֵּל עָלָיו הָאֵינוֹ יְהוּדִי אַחֲרָיוּת מִיתָה וּגְזֵלָה וּגְבָבָה וְיוֹקְרָא וְזוֹלָא, וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּכֵינָן שֶׁאֵין הָאֵינוֹ יְהוּדִי יָכוֹל לְמָכְרָהּ אִם יִרְצֶה, נִקְרֵאת (ט) [ט] בְּהֵמַת יִשְׂרָאֵל. (כא) (וְעַיֵּן לְמַטָּה בְּסִימָן זֶה): ה [ל]אִם יִשְׂרָאֵל וְאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁתָּפִין בִּבְהֵמָה, מֻתָּר לַעֲשׂוֹת בָּהּ אֵינוֹ יְהוּדִי מְלָאכָה בְּשַׁבָּת עַל יְדֵי שֶׁיִּתְּנָהּ (י) עִם הָאֵינוֹ יְהוּדִי (כב) בִּתְחִלָּה כְּשֶׁקָּנוּ אוֹתָהּ שֶׁיִּטֹּל הָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת וְיִשְׂרָאֵל בְּיוֹם חֹל, (כג) וְאִם לֹא הִתְנוּ מִתְּחִלָּה אָסוּר, (כד) אַף עַל פִּי שֶׁהִתְנוּ אַחַר כָּךְ. מ[וְאִם יַלְדָּה אוֹתָהּ לָאֵינוֹ יְהוּדִי בְּהַלְוָאָה גְּמוּרָה, שֶׁיִּהְיֶה רְשׁוּת בְּיָדוֹ לְהוֹצִיאָהּ אִם יִרְצֶה שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת יִשְׂרָאֵל, (כה) וְיִזְקֹף הַדָּמִים עַל הָאֵינוֹ יְהוּדִי וְאַחֲרָיוּת הַשָּׁוְרִים עַל הָאֵינוֹ יְהוּדִי, מֻתָּר. נ[וְיֵשׁ מַתִּירִים אֲפִלּוּ לֹא יֶהֱא רְשׁוּת בְּיַד הָאֵינוֹ יְהוּדִי (כו) לְהוֹצִיאָם, עַל יְדֵי שֶׁיִּזְקֹף הַדָּמִים עַל הָאֵינוֹ יְהוּדִי וְיַעֲשֶׂה אַפּוֹתִיקֵי (פָּרוּשׁ, אַפּוֹ תִּהֵא קָאֵי, כְּלוֹמַר לֹא יֶהֱא לְךָ פֵּרָעוֹן אֶלָּא מִזֶּה) לְיִשְׂרָאֵל, אוֹ (כז) יְהַרְהֵנָם (פֵּרוּשׁ, מַשְׁכּוֹן בִּלְשׁוֹן יִשְׁמְעֵאל רַהַן) אֶצְלוֹ, (כח) וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יאמַר לוֹ מֵעַכְשָׁו. ס[וְיֵשׁ מַתִּירִים (כט) עַל יְדֵי שֶׁיְּזַהִּיר אֶת הָאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה בָּהּ מְלָאכָה

כ הַגָּהוֹת מֵיְמוֹנִי (דפוס קושטא) פֶּרֶק ו' (הי"ח) בְּשֵׁם סְמ"ק (מצוה רסב) וּסְמ"ג (לאוין סה) וְהַתְּרוּמָה (בסימנים) בְּסִימָן קמ"ח. ל הָרִיב"ש בִּתְשׁוּבָה (סי' קנא). מ תְּשׁוּבַת (רַשְׁב"א) [רִיצְב"א] (הובא בב"י סי' רמה ד"ה ואם ישראל). נ שָׁם. ס בֵּית יוֹסֵף (שם) בְּשֵׁם רַבּוֹ כְּבוֹד הָרַב רַבִּי יַעֲקֹב בֵּי רַב.

בְּאֵר הֵיטֵב

כְּדִבָּרָיו. מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יב): ד (ט) בְּהֵמַת יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל שֶׁיֵּשׁ לוֹ סוּס וּבָא לְמָכְרוֹ אַף עַל פִּי שֶׁהוּא מְתֻנָּה בְּיוֹם חֹל, וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לְמָכְרוֹ אָסוּר, שְׁנִקְרֵאת בְּהֵמַת יִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם, וְכֵן כָּתַב בִּתְשׁוּבַת צֶמַח צֶדֶק (סי' לח) עַיֵּן שָׁם, וְיוֹתֵר טוֹב שֶׁיִּפְקִירֶנָּה: ה (י) עִם הָאֵינוֹ יְהוּדִי וְכוּ'. וְאִז מַתִּירִין אַחַר כָּךְ לַחֲלֹק בְּשָׁוָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ סִימָן רמ"ה סָעִיף קָטָן א', וְעַיֵּן מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יג):

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ד [ט] בְּהֵמַת יִשְׂרָאֵל. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב, וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם שְׁבוּת יַעֲקֹב עַיֵּן שָׁם שֶׁהֵבִיא דִּבְרֵי הַצֶּמַח צֶדֶק וְכָתַב דְּאֵין כֵּן הַעֲרָמָה אֶלָּא מִכִּירָה גְּמוּרָה. וְגַם כָּתַב דְּהַצֶּמַח צֶדֶק מֵירֵי בְּמַצְנָה הַסּוּסִים לְעַבְדּוֹ עַל יוֹם אוֹ יוֹמַיִם לְהַפְקִיעַ אִסּוּר שַׁבָּת, אֲבָל כְּהַאי גַּוְנָא לֹא, עַיֵּן שָׁם, וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי נִרְאֶה עִקַּר כְּהַשְׁבוּת יַעֲקֹב דְּהַנִּי טַעֲמֵי דְּהַצֶּמַח צֶדֶק שָׁם לֹא שַׁיְּכִי בָּזֶה, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וּמְצַדֵּד שָׁם לְאָסְרוֹ, (כג) וְעַל כֵּן יֵשׁ לְהַחְמִיר, וּבְבָאוּר הַגְּרָ"א גַּם כֵּן הָאֲרִיךְ בָּזֶה וּמַפִּיק דְּהָעֶקֶר כְּדַעַת מַהֲרַשְׁ"ל הַנַּ"ל, וְגַם לְקַמָּן בְּסִימָן תצ"ה סָעִיף ג' מִפָּרֵשׁ (כג) הַגְּרָ"א מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם בַּשֻּׁלְחָן עָרוּךְ דְּאֵין מוֹצִיאִין מַשָּׂא עַל הַבְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב, הַטַּעַם הוּא מִשּׁוּם שְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ: ד (כ) אִם קִבֵּל עָלָיו וְכוּ'. דְּעַל יְדֵי זֶה הֲוֵי הַבְּהֵמָה כְּמוֹ שֶׁל אֵינוֹ יְהוּדִי וּמֻתָּר לַחֲרֹשׁ בָּהּ בְּשַׁבָּת, וְאַף עַל פִּי שֶׁמַּחֲזִירָהּ בְּעֵין אִם לֹא יִקְרֶה לָהּ כְּלוּם, מִכָּל מָקוֹם הָשְׁתָּא בִּרְשׁוּת הָאֵינוֹ יְהוּדִי קָאֵי לְגַמְרֵי, (מז) כֵּיוָן דְּגַם לְיוֹקְרָא וְזוֹלָא בִּרְשׁוּתוֹ הִיא: (כא) וְעַיֵּן לְמַטָּה וְכוּ'. הַיְינוּ דְּשֵׁנִי יֵשׁ מַתִּירִין הַכָּתוּב שָׁם וְגַם הַגָּה שֶׁבְּסוֹף הַסִּימָן מוּכָח דְּסְבִירָא לֵיהּ כְּדַעַת הַמַּתִּירִין, וְעַיֵּן בְּמַה שֶּׁנִּכְתֹּב שָׁם ה (כב) בִּתְחִלָּה כְּשֶׁקָּנוּ וְכוּ'. דְּנִמְצָא דְּלֹא קָנוּיָה הַבְּהֵמָה לְיִשְׂרָאֵל כָּלָל בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, (כה) וְאָז אַחַר כָּךְ מֻתָּרִין אֲפִלּוּ לַחֲלֹק בְּשָׁוָה וְאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם שְׁכַר שַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רמ"ה סָעִיף ב', (כו) וְגַם דְּאָז אֲפִלּוּ אִם אַחֲרִיּוּת שְׁנֵיהֶם בְּשָׁוֶה כָּל יְמוֹת הַשָּׁבוּעַ בֵּין בְּחֹל וּבֵין בְּשַׁבָּת מֻתָּר: (כג) וְאִם לֹא הִתְנוּ מִתְּחִלָּה. אֲבָל לְאַחַר שֶׁנִּשְׁתַּתְּפוּ אָמַר לוֹ טֹל אַתָּה בְּשַׁבָּת וַאֲנִי בְּנֶגְדְּךָ בְּחֹל, (כז) אַף אִם נאמַר שֶׁאֵין אִסּוּר בָּזֶה מֵחֲמַת שְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לְאֵינוֹ יְהוּדִי חֵלֶק בָּהּ וְעַל כָּרְחוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל עוֹשֶׂה מְלָאכָה, מִכָּל מָקוֹם אָסוּר, דְּהָא בְּכָל זֶה הוּא נוֹטֵל יוֹם אֶחָד כְּנֶגֶד יוֹם הַשַּׁבָּת וְהֲוֵי שְׂכַר שַׁבָּת שֶׁלֹּא בְּהֶבְלָעָה: (כד) אַף עַל פִּי שֶׁהִתְנוּ אַחַר כָּךְ. מִלְּשׁוֹן זֶה מַשְׁמַע דְּכָל זְמַן דְּאֵם לֹא הִתְנָה כְּלָל דְּאָסוּר, וּבְבֵית יוֹסֵף (סוף סי' רמה) מְצַדֵּד לוֹמַר דְּאִם אַף לְאַחַר שֶׁנִּשְׁתַּתְּפוּ לֹא הִתְנָה לוֹמַר טֹל אַתָּה וְכוּ' אֶלָּא חוֹלְקִין סְתָם הַשָּׂכָר כָּל הַשָּׁבוּעַ בְּשָׁוֶה דְּשָׂרִי, דְּהָא נוֹטֵל שְׂכַר שַׁבָּת בְּהֶבְלָעָה, וְאִיסּוּר דְּשְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ רַק שְׁעִבּוּד בְּעָלְמָא: (כט) עַל יְדֵי שֶׁיַּזְהִיר וְכוּ'. וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כג) גַּם בְּסֵפֶר תּוֹסֶפֶת שַׁבָּת לְקַמָּן בְּסִימָן ש"ד בְּסָעִיף קָטָן ה' הֵבִיא דְּלְמַאן דְּאָמַר אֵין מְצַוֶּה עַל שְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ בְּיוֹם טוֹב מִשּׁוּם דְּלֹא אִיתְקַשׁ יוֹם טוֹב לְשַׁבָּת אֶלָּא לְעִנְיַן ל"ט מְלָאכוֹת וְתוֹלְדוֹתֵיהֶן וְלֹא לְעִנְיַן שְׁבִיתָה וּמֵחֲמַר דְּרַךְ לְאוֹ יֵשׁ בָּזֶה, הוּא הַדִּין דְּאֵין מְצַוֶּה עַל שְׁבִיתַת עֲבָדוֹ [וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים שָׁם (א"א סק"א)], וְאִם כֵּן לְדַעַת הַמְחַבֵּר שָׁם (ס"א) דְּפָסַק דְּמֻת בְּיוֹם טוֹב רִאשׁוֹן לֹא יִתְעַסֵּק בּוֹ עָכְבָּד עָרֵל, וְהוּא קְדֻעַת בֶּהָ"ג (הל' אבל) הַמּוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף בְּסִימָן תקכ"ו (ד"ה וכתוב עוד שם) עַיֵּן שָׁם, עַל כָּרְחָךְ דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּגַם עַל שְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ מְצַוֶּה בְּיוֹם טוֹב, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר אֶבֶן הָעוֹזֵר, וְעַל כֵּן אֵין לְהָקֵל: (כג) עַיֵּן שָׁם שֶׁכָּתְבוּ מִסִּיר קְשִׁיַּת הַתּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב (ביצה פ"ב מ"ח), וְגַם דּוֹחֶה מַה שֶּׁרָצָה הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם סק"ח) לוֹמַר דְּבְמַשָּׂא בְּיוֹם טוֹב לֹא שַׁיְּךְ שְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ: ד (מד) אֲבָל בְּלֹא יוּקְרָא וְזוֹלָא לֹא עָדִיף מִשּׁוּאָל דְּגַם הוּא חַיָּב בְּאָנְסִין וַאֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר לְהַשְׁאִיל לוֹ מִשּׁוּם דְּשִׁאֵילָה לֹא קָנְיָא, וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף ג': ה (כה) מִגֵּן אַבְרָהָם (ס"ק יג) בְּשֵׁם הָרַלְבַּ"ח (סי' קו): (כו) גַּם זֶה שָׁם: (מ) אַף דִּמְגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם הָרִיב"ש (סי' קנא) וְהָרַלְבַּ"ח (שם) מַשְׁמַע דִּסְבִירָא לֵיהּ כֵּן בִּפְשִׁיטוּת, מִכָּל מָקוֹם הַמְעַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רמו

בְּשַׁבָּת וְאִם יַעֲבֹר וְיַעֲשֶׂה תְּהֶיהָ אַחֲרָיוּת עָלָיו וַאֲפִלּוּ מֵהָאֲנָסִים, (ל) וְיִכְתֹּב כֵּן (יט) בְּעַרְכָּאוֹתֵיהֶם, דְּהַשְׁתָּא אִם בָּא לַעֲשׂוֹת בּוֹ מְלָאכָה בְּשַׁבָּת אֵינָהּ בֶּהֱמַת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֲרֵי קְנָאָהּ הָאֵינוֹ יְהוּדִי לְהִתְחַיֵּב בְּאָנְסֶיהָ. הַגָּהּ: וְכָל צְדָדֵי הַהֶרֶס אֵלּוּ (לא) הִלְכָתָא נִינְהוּ וְיָכוֹל לַעֲשׂוֹת (לב) אֵיזֶה מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה, וַאֲפִילּוּ אִם הַבְּהֵמָה כֻּלָּהּ שֶׁל (יג) [יב] יִשְׂרָאֵל (לג) דִּינוֹ כְּאִלּוּ הָיְתָה בְּשֻׁתָּפוּת הָאֵינוֹ יְהוּדִי, (לד) *רַק שֶׁיְּפַרְסֵם שָׁעָשָׂה דֶּרֶךְ הֶתֵּר:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ה [יב] יִשְׂרָאֵל. עַיִן בְּאֹר הַיטֵב, וּמַה שֶּׁכָּתַב אֲבָל לִדְבָר מִצְוָה לְהוֹלִיךְ אֶתְרוֹגִים מֻתָּר הוּא מִדִּבְרֵי הַצֶּמַח צֶדֶק שָׁם שֶׁכָּתַב לְהַקֵּל בָּזֶה עַל יְדֵי הֶתֵּר מְכִירָה. וְעַיִן בְּגִנַּת וְרָדִים כְּלָל ג׳ סִימָן ט״ו, אֲנָשִׁים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם סוּסִים וּבְנֵי נֹכַר מְבִיאִים בְּסוּסִים אֵלּוּ לָהֶם מַיִם מִן הַיְאוֹר, אִם אֶפְשָׁר לְמִחוֹת צָרִיךְ לְמִחוֹת בָּהֶם, וְאִם אִי אֶפְשָׁר לְמִחוֹת רַק לְהַשְׁמִיעַ לָהֶם הָאִסּוּר מִשּׁוּם מִצְוַת תּוֹכֵחָה, כָּתַב צִדְדִים בָּזֶה, וְעַיִן סִימָן תר״ח (ס״ב):

בַּאֵר הַיטֵב

(יט) בְּעַרְכָּאוֹתֵיהֶם. לְפָרְסוּמֵי מִלְּתָא: (יג) יִשְׂרָאֵל. אִם הַסּוּסִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְגַם הָאֵינוֹ יְהוּדִי הוּא עֲבָדוֹ וּמוֹלִיךְ סְחוֹרָתוֹ, אֵין הַתֵּר בְּמְכִירָה, דַּהֲרֵי אָסוּר לְהַנִּיחַ לוֹ לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן הוּא מַשְׂכִּיר לוֹ רַק לִפְעָם עִם הַסּוּסִים אֲז שָׁרֵי לְהַרְמְבַּ״ם (ס״ו הי״ט) כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר סִימָן רמ״ד סָעִיף ה׳. וְעַל כָּל פָּנִים אָסוּר לוֹמַר לוֹ לֵךְ בְּשַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר סִימָן רנ״ב (ס״ב). כָּתַב הַפ״ח, וְאִלּוּ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם סוּסִים וַעֲגָלוֹת וּמוֹלִיכִין מַשָּׂאוֹת בְּשַׁבָּת בִּשְׂכָרוֹ וּמוֹכְרִין בְּכָנוּפָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי כְּדֵי לְהַפְקִיעַ אִסּוּר שַׁבָּת, עוֹבְרִים עַל דִּבְרֵי חֲכָמִים וְרָאוּי לְקָנְסָם, עַיִן צֶמַח צֶדֶק סִימָן ל״ה, אֲבָל לִדְבַר מִצְוָה לְהוֹלִיךְ אֶתְרוֹגִים מֻתָּר:

בֵּאוּר הַלָּכָה

גַּם כֵּן מִצְוָה עַל שְׁבִיתָתָם:

ה * רַק שֶׁיְּפַרְסֵם שֶׁעָשָׂה דֶּרֶךְ הֶתֵּר. הֵנָּה בְּקִנְאָה הַגְּדוֹלָה (הגב״י) הֵבִיא בְּשֵׁם מַהַר״ם אֶלְשֵׁקָר (סי׳ מב) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יוֹסֵף גָּאוֹן דְּאִסּוּר לְבַר יִשְׂרָאֵל שֶׁיַּעֲשֶׂה הַעֲרָמָה עִם הָאֵינוֹ יְהוּדִי וְכוּ׳ שֶׁיִּמְכֹּר לוֹ בְּהֵמָה, וְסַיֵּם עַל זֶה וְכָל הַדְּבָרִים יְגִעִים וְאֵין אֲנִי רוֹאֶה דֶּרֶךְ יְשָׁרָה שֶׁיָּבֹר לוֹ הָאָדָם בָּזֶה, וּמִכָּל מָקוֹם אוֹתָן מְקוֹמוֹת שֶׁנָּהֲגוּ לְהַתִּיר וְסָמְכוּ עַל אוֹתָן הַמַּתִּירִין הַנַּח לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל וְכָל בַּעַל נֶפֶשׁ יָחוּשׁ לְעַצְמוֹ עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְכֵן כָּתַב הָרַלְבַּ״ח (סי׳ קו) וְהֶבִיאוֹ בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יז), **וְגַם הָעֲמָּה צָדָק בְּסִימָן ל״ה צָנַע עַל זֶה שֶׁבִּשְׁאָט נֶפֶשׁ מוּכְרִין סוּסֵיהֶן בְּכָנוּפָה כְּדֵי לְהַסְקִיעַ מֵהֶם אִסּוּר שַׁבָּת, וְכָתַב שָׁם וְזֶה לְשׁוֹנוֹ,** דְּעַגָּלוֹנִים יִשְׂרְאֵלִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם עֲגָלוֹת וְסוּסִים וּמוֹלִיכִין מַשָּׂאוֹת בְּשָׂכָר, אֵין הַתֵּר לִמְכֹּר לְאֵינוֹ יְהוּדִי הַסּוּסִים אוֹ לְהַסְקִיר אוֹתָם כְּדֵי לְהוֹלִיךְ הַמַּשָּׂאוֹת בְּשַׁבָּת, וּכְקָרְצ אִם הַיִּשְׂרְאֵל תָּמִיד עִם הַסּוּסִים וְגַם בֵּימוֹת הַחֹל הֵם נוֹסְעִים בְּעֶצְמָם וּמְזוֹנוֹתֵיהֶם עָלָיו, וְהָאֵינוֹ יְהוּדִי אֵינוֹ אֶלָּא שׁוֹכְרוֹ לְשָׁנָה, וְהַכֹּל נִקְרָא עַל שֵׁם יִשְׂרְאֵל וְאֵיפָא מֵרְאִית עַיִן, **אַף לִדְבַר מִצְוָה דְּרָבִים בְּגוֹן לְהוֹלִיךְ אֶתְרוֹגִים וּלְזִבּוּת רַבִּים שֶׁיְּזַמְּנוּ מִצְוָה בְּשַׁבָּתָא וּצְרִיכִין לִמְחֹר חָלִילָה מֻתָּר עַל יְדֵי הָקְפֵּר, דְּבְמָקוֹם מִצְוָה אֵין לְהַחְמִיר עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ.** וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (שם) כָּתַב גַּם כֵּן לְהַחְמִיר בָּזֶה וּמְסַפֵּק עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק טז) שֶׁלֹּא הֵבִיא דִּבְרֵי הַצֶּמַח צֶדֶק, [ב] אַדְּ בְּאֶשֶׁל אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ט׳ מְצַדֵּד לְהַתִּיר וְכָתַב כֵּיוָן דְּאֵין מַשְׁכִּירוֹ לְחַרִישָׁה וְכִדּוֹמֶה רַק לְהוֹלִיךְ מַשָּׂאוֹת וְכוּ׳ יֵשׁ לִסְמֹךְ אַהֶקֵּר אוֹ מִכִּירָה לְשַׁבָּת אוֹ בְּהֶמְתּוֹ קְנוּיָה לוֹ, וְכָל שֶׁכֵּן מִכִּירָה גְּמוּרָה דְּמִתֹּר בְּכֹהֲאי גַּוְנָא, אַדְּ יֵשׁ לוֹמַר דְּלֹא מֵהֲנֵי הֶתֵּר מְכִירָה רַק בְּרִבִיעִי וַחֲמִישִׁי לֹא בְּעֶרֶב שַׁבָּת, עַיֵּן שָׁם שֶׁהַאֲרִיךְ, וְכֵן כָּתַב בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק טז) כְּוָותֵיהּ. וְהִנֵּה בְּעִנְיָנוֹ לְעִנְיַן שְׂרָרִים שֶׁמִּיְחַדִין לַחֲרִישָׁה שֶׁהִיא מְלָאכָה דְּאוֹרַיְתָא לְכָלֵי עַלְמָא, וְהָעֵסֶק נִקְרָא עַל שֵׁם יִשְׂרָאֵל וְהָאֵינָם יְהוּדִים הֵם שְׂכִירִים אֲצְלוֹ לְבַד, נִרְאֶה שֶׁגַּם הוּא מוּדֶה לְהַצֶּמַח צֶדֶק דְּהֵיכָא דְּהָעֵסֶק נִקְרָא עַל שֵׁם יִשְׂרָאֵל קָשֶׁה לְהַקֵּל בָּזֶה. וּבְשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים שֶׁרָאִיתִי יֵשׁ שֶׁמְּצַדְּדִין לְהַקֵּל וְסוֹבְרִין דְּכָל שֶׁעוֹשֶׂה שְׁטָר עִמָּהֶן וּמִפְרָסֵם הַדָּבָר לֵיכָּא מִשּׁוּם מַרְאִית הָעַיִן [שו״ת שואל ומשיב מַהֲדוּרָא קַמָּא חֵלֶק ב׳ סִימָן ס״ז], וְיֵשׁ שֶׁמַּחְמִירִין בָּזֶה [וְהוּא בְּסֵפֶר טוּב טַעַם וָדַעַת (תניינא) בְּסִימָן קס״ג, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ בְּנִדּוֹן מְכִירַת בְּהֵמָה לְמְלָאכָה בְּשַׁבָּת דְּהָוֵי אִסּוּר תּוֹרָה וּכְשֶׁל תּוֹרָה לֹא מְהֵנֵי הַמְּכִירָה דְּהָוֵי הַעֲרָמָה עַיֵּן שָׁם], **וְעַל כֵּן אֵין לְהַקֵּל בְּעִנְיָן זֶה כָּל כָּךְ כִּי אִם בְּשָׁעַת הַדְּחָק, וְגַם אָז יִרְאֶה שֶׁיִּהְיֶה הַשְׁטָר עֲשׂוּי כְּדִין תּוֹרָה עַל פִּי הוֹרָאַת חָכָם וּבְפַרְסוֹם כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַמ״א. וְהַבּוֹטֵחַ בָּזֶה וּמַקֵּים רְצוֹן הַתּוֹרָה דִּלְמַעַן יָנוּחַ שׁוֹרְךָ וַחֲמֹרְךָ וְגוֹ׳ בְּמִשְׁפָּטִיָּה וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה שׁוּם תַּחְבּוּלוֹת לְעִנְיַן שֶׁבֶת אַשְׁרֵיו, וּבְוַדַּאי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יִתֵּן לוֹ עֲבוּר זֶה הַצְלָחָה בְּנִכְסָיו בְּשִׁשָּׁה יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה:**

לוֹ רַק לְמְלָאכָה זוֹ לִפְעָם עִם הַסּוּסִים לְהוֹלִיךְ לוֹ סְחוֹרָה בְּכָל עֵת שֶׁיִּצְטָרֵךְ בְּשָׁנָה זוֹ, אָז שָׁרֵי לְהַרְמְבַּ״ם (פ״ו הי״ב) כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רמ״ד סָעִיף ה׳. וַאֲפִלּוּ בְּאֹפֶן זֶה אָסוּר לוֹמַר לוֹ שֶׁיִּפַּע בְּשַׁבָּת, אֶלָּא דְּאִם הוּא נוֹסֵעַ מֵעַצְמוֹ אֵין צָרִיךְ לְמָנְעוֹ מִזֶּה [אַחֲרוֹנִים]: **(לד) רַק שֶׁיְּפַרְסֵם וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּבֵאוּר הַלָּכָה (ד״ה רק) שֶׁהֵבִאנוּ דְּאֵין כְּדַאי לְהַתִּיר עַל יְדֵי כָּל הַהֶתֵּרִים אֶלָּא בְּשָׁעַת הַדְּחָק, וּלְאִפּוּקֵי מֵאֵלּוּ הָאֲנָשִׁים שְׁמוֹכְרִים

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לוֹ לְאֵינוֹ יְהוּדִי רְשׁוּת לְמָכְרָהּ אֲפִלּוּ הָכִי שָׁרֵי, (לג) וְסָתָם בָּזֶה כְּדַעַת הַמַּתִּירִין לְעֵיל בְּסָעִיף ד׳, דְּהָכָא נַמִּי מִירֵי שֶׁקִּבְּלָהּ עָלָיו בִּרְשׁוּתוֹ (לד) לְעִנְיַן יוּקְרָא וְזוֹלָא: **(ל) וְיִכְתֹּב כֵּן.** לְפַרְסוּמֵי מִילְתָא שֶׁלֹּא יָבֹא לִידֵי חֶשְׁדָּא: **(לא) הִלְכָתָא נִינְהוּ.** וְהַיְינוּ טוֹב שֶׁכָּבֶל הַהֶתֵּרִים, שֶׁיִּקָּנֶה אוֹתָם (לה) לוֹ בְּחֹל בִּמְכִירָה גְּמוּרָה וְיִתֵּן לוֹ אוֹיקְנַא״ב עַל זֶה, וְיָתֵר הַדְּמִים יִזְקֹף עָלָיו בִּמְלוָה, וְיַעֲשֶׂם אַפּוֹתִיקֵי לְיִשְׂרָאֵל שֶׁיִּהְיֶה בָּטוּחַ בְּמְעוֹתָיו, וְהַנָּכוֹן שֶׁיַּעֲשֶׂה עִנְיַן הַמְכִירָה בְּפָנֵי דַּיָּנֵי הָעִיר, כְּדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה כְּדִין תּוֹרָה וְגַם שֶׁיְּפַרְסֵם הַדָּבָר שֶׁלֹּא יִהְיֶה חֲשַׁשׁ מֵרְאִית הָעַיִן: **(לב) אֵיזֶה מֵהֶן שֶׁיִּרְצֶה וַאֲפִלּוּ וְכוּ׳.** הַיְינוּ דְּאַף קַבָּלַת אַחֲרָיוּת בִּלְחוּד שֶׁכָּתַב הַמְחַבֵּר לְבָטוּל דְּבָרָיו מֵהֲנֵי גַּם בָּזֶה אַף דְּאֵין לוֹ רְשׁוּת לְאֵינוֹ יְהוּדִי לִמְכֹּרָהּ, כֵּיוָן דְּעוֹמֶדֶת בִּרְשׁוּתוֹ לְעִנְיַן יוּקְרָא וְזוֹלָא, וְסָתָם בָּזֶה כְּדַעַת הַיֵּשׁ מַתִּירִין בְּסָעִיף ד׳. (לו) וְיוֹתֵר טוֹב שֶׁיַּעֲשֶׂה מְכִירָה גְּמוּרָה וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף קָטָן ל״א כְּדֵי לָצֵאת גַּם דַּעַת הַמַּחְמִירִין שָׁם, כִּי לְדִבְרֵיהֶם יֵשׁ בָּזֶה חֲשַׁשׁ דְּאוֹרַיְתָא. [א] וְאִם קָשֶׁה לוֹ לַעֲשׂוֹת כָּל אָפְנֵי הַהֶתֵּר הָאֵלּוּ וְהוּא שְׁעַת הַדְּחָק, כְּגוֹן מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁדוֹת וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְהַשְׁכִּיר בְּאֲרִיסוּת לְאֵינוֹ יְהוּדִי אִם לֹא יִתֵּן לוֹ גַּם שְׁוָרִים לַחֲרשׁ בָּהֶם, וְלֹא יוּכַל לְמָנְעוֹ שֶׁלֹּא לַחֲרשׁ בּוֹ בְּשַׁבָּת, יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל דַּעַת הַפ״ח (ס״ה) הַנַּ״ל (ס״ק יד) שֶׁמַּתִּיר עַל יְדֵי שֶׁיַּפְקִירֵם בִּפְנֵי שְׁלשָׁה קֹדֶם הַשַּׁבָּת וְיִפָּרְסֵם הַדָּבָר וְלֹא יָבֹא לִידֵי חֶשְׁדָּ, וְהַהֶפְקֵר צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּלֵב שָׁלֵם, אֲבָל בְּלֹא שְׁעַת הַדְּחָק אֵין לִסְמֹךְ עַל הַהֶפְקֵר וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּמַשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן י״ד, וְכֵן הִסְכִּים בְּדַרְכֵי מֹשֶׁה (אות ג) בְּהֶדְיָא: **(לג) דִּינוֹ כְּאִלּוּ הָיְתָה וְכוּ׳.** וְהִנֵּה כָּל זֶה הוּא כְּשֶׁמַּשְׁכִּירָהּ אוֹ מַשְׁאִילָהּ לוֹ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָת עַצְמוֹ, אֲבָל לַעֲשׂוֹת מְלָאכָת יִשְׂרָאֵל בְּשַׁבָּת אֵין הַתֵּר כְּלָל אֲפִלּוּ אִם מְכָרָהּ לוֹ הַבְּהֵמָה בִּמְכִירָה גְּמוּרָה, שֶׁהֲרֵי מִכָּל מָקוֹם עוֹשֶׂה הָאֵינוֹ יְהוּדִי מְלָאכָת יִשְׂרָאֵל בְּשַׁבָּת בִּשְׁבִילוֹ. וּלְפִי זֶה אִם הַסּוּסִים הוּא שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְגַם הָאֵינוֹ יְהוּדִי הוּא שְׁכִירוֹ לְכָל הַמְּלָאכוֹת שֶׁיִּצְטָרֵךְ הַיִּשְׂרָאֵל, אֵין הַתֵּר בִּמְכִירַת הַסּוּסִים לוֹ, דַּהֲרֵי אָסוּר לוֹ לְהַנִּיחַ לַעֲשׂוֹת מְלַאכְתּוֹ, אֶלָּא אִם כֵּן הוּא מַשְׂכִּיר לוֹ רַק לִפְעָם עִם הַסּוּסִים אֲז שָׁרֵי לְהַרְמְבַּ״ם (פ״ו הי״ב) כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן רמ״ד סָעִיף ה׳. וְעַל כָּל פָּנִים אָסוּר לוֹמַר לוֹ לֵךְ בְּשַׁבָּת כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר סִימָן רנ״ב (ס״ב). כָּתַב הַפ״ח, וְאִלּוּ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם סוּסִים וַעֲגָלוֹת וּמוֹלִיכִין מַשָּׂאוֹת בְּשַׁבָּת בִּשְׂכָרוֹ וּמוֹכְרִין בְּכָנוּפָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי כְּדֵי לְהַפְקִיעַ אִסּוּר שַׁבָּת, עוֹבְרִים עַל דִּבְרֵי חֲכָמִים וְרָאוּי לְקָנְסָם, עַיִן צֶמַח צֶדֶק סִימָן ל״ה, אֲבָל לִדְבַר מִצְוָה לְהוֹלִיךְ אֶתְרוֹגִים מֻתָּר:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(נג) הַגְּרָ״א, וְאַף דְּאֵלִיָּה רַבָּה (שם) כָּתַב דְּהָכָא לְכָלֵי עָלְמָא שָׁרֵי דְּמִשְׁעָם שֶׁהַזְּהִירוּ מִרַּבִּים עַיִן שָׁם, מִדִּבְרֵי הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ לֹא מִשְׁמַע כֵּן: **(לה)** כֵּן כָּתַב בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר וְכֵן כָּתַב בְּסִפֶּר שֻׁלְחַן עָצֵי שִׁטִּים (סי׳ א סכ״ד) וְכֵן מִשְׁמַע מֵהַגְּרָ״א [מִדְּכָתַב דְּדַעַת זוֹ סְבִירָא לֵיהּ בְּהַמַּתִּירִים לְעֵיל בְּסָעִיף ד׳ וְהָתָם הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּגַם יוּקְרָא וְזוֹלָא בְּרְשׁוּתֵיהּ דְּאֵינוֹ יְהוּדִי הוּא], וְדִלְדֵּא בְּאֵלִיָּה רַבָּה (שם) שֶׁנִּדַּד לוֹמַר דְּגַם מֵאָנָסִין לְחוּד מְהֵנֵי, עַיֵּן שָׁם בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר: **(לו) וְהוּא הַדִּין אִם מָקְנָה אוֹתָם לְאֵינוֹ יְהוּדִי אַחֵר:** (ס״ק טז) שֶׁכָּתַב דְּדַעַת הַמְחַבֵּר שֶׁלֹּא לְהַקֵּל בְּאַחֲרָיוּת כִּי אִם עַל יְדֵי שֶׁתְּפוּת [כַּנָּתוּ] דְּשֶׁלֹּא בְּשֻׁתָּפוּת יֵשׁ לָחֹשׁ לְדַעַת הַמַּחְמִירִים בְּסָעִיף ד׳, וּמַה דְּהַקֵּל בְּשֻׁתָּפוּת אֲפִלּוּ בְּשֶׁאֵינוֹ מְשׁוּם דְּצָרַךְ לָזֶה גַּם דַּעַת הָרִיבָ״ש (סי׳ קנא) דִּסְבִירָא לֵיהּ דְּבִשֻׁתָּפוּת כֵּיוָן דְּמִראִית הָעַיִן [ב] וּבשו״ע הרב (סעיפים י-יא, קו״א סק״ח) כתב שאם מקנה לשבת לבד אין מתירין אלא בדיעבד כשהתנה עם הנכרי להחזיר ולא החזיר, ולא חילק בין שכרו להולין משאות או לחרישה.

דיקוטי דברי הרב: א] ובשו״ע הרב (סי״א) כתב שלכתחילה יעשה הפקר בפני דייני העיר והם יפרשו לו ענין ההפקר שיפקירם בלב שלם ולא יתבע מן הנכרי אפילו אם על ידי פשיעתו יארע בהם הפסד בשבת והם יפרסמו ההפקר לכל שלא יהיה חשש

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

רמז דִּין אֵינָם יְהוּדִים הַמְּבִיאִים כְּתָבִים בְּשַׁבָּת. וּבוֹ ו׳ סְעִיפִים:

א [א]שׁוֹלֵחַ אָדָם (א) אִגֶּרֶת בְּיַד אֵינוֹ יְהוּדִי וַאֲפִלּוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת (ב) עִם חַשֵּׁכָה, וְהוּא (פ) שֶׁקִּצֵּץ לוֹ דָּמִים, (ג) וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יֹאמַר לוֹ (ג) (ד) שֶׁיֵּלֵךְ בְּשַׁבָּת. וְאִם לֹא קִצֵּץ, אִי (ה) לֹא קְבִיעַ (ג) בֵּי דַּוָּאר (פְּרוּשׁ, אִישׁ יָדוּעַ שֶׁכָּל כְּתָב אֵלָיו יוֹבָל וְהוּא מְשַׁלְּחוֹ לְמִי שֶׁשָּׁלְחוֹ אֵלָיו) בְּמָתָא, (ו) אָסוּר לִשְׁלֹחַ (ז) אֲפִלּוּ מִיּוֹם רִאשׁוֹן, (ח) וְאִי קְבִיעַ בֵּי דַּוָּאר בְּמָתָא, מְשַׁלְּחָן אֲפִלּוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת, [ב]וְהוּא שֶׁיְּהֵא שָׁהוּת בַּיּוֹם כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְהַגִּיעַ לְבֵית (ט) הַסְּמוּךְ (ד) *)לַחוֹמָה. הַגָּהָה: (י) וְיֵשׁ מַתִּירִין אֲפִלּוּ לֹא קִצֵּץ, (יא) וַאֲפִלּוּ לֹא קְבִיעַ בֵּי דַּוָּאר בְּמָתָא, אִם מְשַׁלְּחוֹ (ה) בְּיוֹם חֲמִישִׁי אוֹ קֹדֶם לָכֵן, וְיֵשׁ לִסְמֹךְ עֲלֵיהוּ אִם צְרִיכִים לְכָךְ: **ב** * [ג]אִם הִתְנָה עִמּוֹ שֶׁיִּתֵּן לוֹ שְׂכָרוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא פֵּרֵשׁ כַּמָּה יִתֵּן לוֹ, דֵּינוֹ כְּקוֹצֵץ, דְּסַמְכָא דַּעְתֵּהּ דְּאֵינוֹ יְהוּדִי וּבְדִידֵהּ קָא טָרַח, אֲבָל בִּסְתָם,

א (א) שבת י״ט (ע״א) הָרִי״ף (ו.) וְהָרֹא״שׁ (פ״א סי׳ לז) שָׁם וְהָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ו׳ מֵהִלְכוֹת שַׁבָּת (ה״כ). ב לְפִרוּשׁ הָרַמְבַּ״ם שָׁם. *) (וְהֵיכִינוֹ חוֹמַת הָעִיר שֶׁנִּשְׁתַּלַּח מִשָּׁם, אַךְ הַבַּ״ח יוֹסֵף (ד״ה אין משלחין) לֹא הִכְרִיעַ כֵּן פֵּרוּשׁ רַשִׁ״י (שם ד״ה לבית הסמוך) לְהָרַמְבַּ״ם (שם), וּכְבָר הִקְשָׁה (שם) פֵּרֵשׁ דְּבָרָיו בְּעִנְיָן אַחֵר עַיֵּן שָׁם). ג הָרַשְׁבָּ״א בְּתְשׁוּבוֹתָיו (ח״ג סי׳ שסח).

בְּאֵר הֵיטֵב

א (פ) שֶׁקִּצֵּץ. דְּאָז בְּדִידֵיהּ קָא טָרַח וְלֹא בְּשָׁבִיל יִשְׂרָאֵל. וְהוּא הַדִּין בְּכָל מְלָאכוֹת בְּצִינְן קָצֵץ כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר סִימָן רנ״ב (ס״ב). (וּבְסָפָר אֵלִיָּהוּ רַבָּה (סק״א) הִשִּׂיג עַל מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א) בָּזֶה וְהָעֲלָה בְּכָתֵב אֵינוֹ יְהוּדִי אוֹ כְּלִי וּמְעוֹת אֲפִלּוּ בְּלֹא קָצֵץ מָתָר, כֵּיוָן דְּלֵית לָן רְשׁוּת הָרַבִּים בְּזֶמֶן הַזֶּה עַיֵּן שָׁם): (ב) שֶׁיֵּלֵךְ בְּשַׁבָּת. גַּם צָרִיךְ שֶׁיּוֹצִיאוֹ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל קֹדֶם חֲשֵׁכָה. וְאָסוּר לוֹמַר רְאֵה שֶׁתְּהֵא שָׁם בְּיוֹם רִאשׁוֹן אוֹ שֵׁנִי וְיִדּוּעַ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לִהְיוֹת שָׁם אֶלָּא אִם כֵּן שֶׁיֵּלֵךְ בְּשַׁבָּת, וַאֲפִלּוּ קָצֵץ אָסוּר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): (ג) בֵּי דַּוָּאר. פֵּרוּשׁ שֶׁכָּל שֶׁאֵין בֵּי דַּוָּאר אֶלָּא צָרִיךְ שֶׁיַּגִּיעַ הַכָּתֹב אֶל יְדֵי עַצְמוֹ שֶׁל מִי שֶׁנִּשְׁלַח לוֹ יֵשׁ לַחֹשׁ שֶׁמָּא הוּא אֵינוֹ בְּבֵיתוֹ וְיֵלֵךְ אַחֲרָיו בְּשַׁבָּת, אֲבָל הַבֵּי דַּוָּאר הוּא עַצְמוֹ קָבוּעַ תָּמִיד לִמְלָאכָה זוֹ, וְזֶהוּ שְׁקוֹרִין פָּאסְ״ט מֵיינְשְׁטֶ״ר: (ד) לַחוֹמָה. לְעִיר שֶׁנִּשְׁתַּלַּח שָׁם, כְּלוֹמַר לְבֵית רִאשׁוֹן. בַּ״ח (ס״ב), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג): (ה) בְּיוֹם חֲמִישִׁי. וַאֲפִלּוּ יוֹדֵעַ שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַגִּיעַ לְשָׁם קֹדֶם שַׁבָּת. וְנִרְאֶה לִי דְּאַף לְכַתְּרָא רִאשׁוֹנָה כֵּן שֶׁיֵּלֵךְ בְּשַׁבָּת, וַאֲפִלּוּ קָצֵץ אָסוּר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בְּכַוָּנָה אֶת שְׁוָרֵיהֶן לְאֵינוֹ יְהוּדִי כְּדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה בָּהֶן מְלָאכָה בְּשַׁבָּת, וְהַמְּלָאכָה נִקְרֵאת עַל שֵׁם יִשְׂרָאֵל, וְאַף דְּאֵין לְמִחוֹת בְּיַד הַמַּקְלִין בָּזֶה שַׁיָּשׁ לָהֶם עַל מַה לִּסְמֹךְ, מִכָּל מָקוֹם כָּל בַּעַל נֶפֶשׁ יָחוּשׁ לְעַצְמוֹ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת זֶה כִּי אִם בְּשָׁעַת הַדְּחָק וְעַל פִּי הוֹרָאַת חָכָם. יִשְׂרָאֵל שֶׁיֵּשׁ לוֹ סוּס וּבָא הַמּוֹשֵׁל הַמַּכִּירוֹ לְהַשְׁאִילוֹ אוֹ לְהַשְׂכִּירוֹ וְהוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְמָאֵן נָגְדּוֹ מִפְּנֵי אֵיבָה, יִמְכְּרֶנּוּ לוֹ בְּדָבָר מוּעָט וְאָז יוּכַל הַמּוֹשֵׁל לַעֲשׂוֹת בּוֹ כִּרְצוֹנוֹ, וְאִם אַחַר כָּךְ יַחֲזֹר וְיִתֵּן לוֹ הַסּוּס וְגַם הַשְּׂכִירוּת, מֻתָּנֶה בְּעִלְמָא יְהֵיב לֵיהּ [וְתַשּׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב (ח״ב סי׳ לט) וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ש) שֶׁהִסְכִּים גַּם כֵּן עִמּוֹ נָגֶד הַיַּד אַהֲרֹן (הגב״י)]:

בְּאוּר הֲלָכָה

א (א) אִגֶּרֶת. הוּא הַדִּין (פ) בְּכָל מְלָאכוֹת כְּשֶׁנּוֹתֵן לוֹ וְאֵין שָׁהוּת לָגְמְרוֹ קֹדֶם הַשַּׁבָּת בְּעֵינֵן דַּוְקָא שֶׁיִּקְצֹב לוֹ דָּמִים בְּעֵד מְלַאכְתּוֹ, דְּאָז אַדַּעְתֵּיהּ דְּנַפְשֵׁיהּ קָעָבִיד וְלֹא בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל וְכִדְאִיתָא לְקַמָּן בְּסִימָן רנ״ב סָעִיף ב׳, אֶלָּא נָקֵט אִגֶּרֶת לְאַשְׁמוּעִינַן דְּאִי לֹא קָצֵץ וְלֹא קְבִיעַ בֵּי דַּוָּאר בְּמָתָא אָסוּר כְּדִמַסְתֵּיק, וְהַשְׁתָּא כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְקַמָּן (סק״ה), אֲבָל שְׁאָר כֵּלִים וַחֲפָצִים אוֹ מָעוֹת אִם שׁוֹלֵחַ בְּיַד אֵינוֹ יְהוּדִי בְּעֶרֶב שַׁבָּת הַדִּין כְּמוֹ בְּכָל מְלָאכוֹת, וּלְכָךְ אֲפִלּוּ אִם לֹא קָצֵץ (ג) אִם יֵשׁ שָׁהוּת בַּיּוֹם לְהַגִּיעַ לִמְקוֹם מִי שֶׁנִּשְׁתַּלַּח לוֹ מָתָר, וְלֹא חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא לֹא יִמְצָאֶנּוּ בְּבֵיתוֹ וְיִצְטָרֵךְ לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו בְּשַׁבָּת: **(ב) עִם חֲשֵׁכָה.** הֵינוּ (ג) בְּעוֹד שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ זוֹרַחַ, וְגַם צָרִיךְ שֶׁיְּצֵא הָאֵינוֹ יְהוּדִי מִפֶּתַח בֵּיתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל קֹדֶם הַשַּׁבָּת [רַמְבַּ״ם (פ״ו ה״כ)]: **(ג) וּבִלְבַד וְכוּ׳.** וְאִם הָאֵינוֹ יְהוּדִי אָמַר מֵעַצְמוֹ שֶׁיֵּלֵךְ בְּשַׁבָּת, (ד) לֵית לָן בָּהּ, כֵּיוָן שֶׁהַיִּשְׂרָאֵל לֹא אָמַר לוֹ זֶה וְאֵינוֹ יְהוּדִי אַדַּעְתֵּיהּ דְּנַפְשֵׁיהּ קָעָבִיד בִּשְׁבִיל שְׁכִירוּתֵיהּ: **(ד) שֶׁיֵּלֵךְ בְּשַׁבָּת.** וְהוּא הַדִּין שֶׁלֹּא יֹאמַר לוֹ רְאֵה שֶׁתְּהֵא שָׁם בְּיוֹם רִאשׁוֹן אוֹ בְּיוֹם שֵׁנִי וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה וְיִדּוּעַ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לִהְיוֹת שָׁם אֶלָּא אִם כֵּן יֵלֵךְ בְּשַׁבָּת, דְּזֶה הֲוֵי כְּאִלּוּ אָמַר לוֹ לֵךְ בְּשַׁבָּת [אַחֲרוֹנִים]: **(ה) לֹא קְבִיעַ בֵּי דַּוָּאר וְכוּ׳.** הֵינוּ שֶׁאֵינוֹ קָבוּעַ תָּמִיד הַבֵּי דַּוָּאר בְּאוֹתָהּ הָעִיר שֶׁנִּשְׁתַּלַּח שָׁם אֶלָּא הוֹלֵךְ לִפְעָמִים לְמָקוֹם אַחֵר, אָסוּר, (ה) דְּשָׁמָּא לֹא יִמְצָאֶנּוּ הָאֵינוֹ יְהוּדִי וְיִצְטָרֵךְ לֵילֵךְ אַחֲרָיו בְּשַׁבָּת. (ו) וּלְכָךְ הֶחְמִירוּ כֻּלֵּי הַאי וְחָשְׁשׁוּ לָזֶה בְּעִנְיָנֵנוּ, דְּכֵיוָן שֶׁכָּתַב יָדוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל נוֹשֶׁא, וְנָכְרִי מַעֲשֶׂה יִשְׂרָאֵל, יֹאמְרוּ בְּשַׁבָּת נָתַן לוֹ לְהוֹלִיךְ, וְאִם כֵּן נִכְתֹּב הָאִגֶּרֶת בְּכָתֹב אֵינָם יְהוּדִים שָׁרֵי לְהוֹלִיךְ אֲפִלּוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת וּבְלֹא קָצֵץ כֹּל שֶׁכֵּן (סק״א) שָׁם מִבְּעוֹד יוֹם לְהַגִּיעַ לְבֵית רִאשׁוֹן הַסָּמוּךְ לַחוֹמָה, וּכְמוֹ שֶׁהִתִּירוּ לְעֵיל (סק״א) בְּשׁוֹלֵחַ שְׁאָר כֵּלִים וַחֲפָצִים עַל יְדֵי אֵינוֹ יְהוּדִי: **(ו) אָסוּר לִשְׁלֹחַ.** כָּתַב עוֹלַת שַׁבָּת (סק״א), וְנִרְאֶה דְּכָל זֶה מִיִּירֵי כְּשֶׁשּׁוֹלֵחַ עַל יְדֵי הָאֵינוֹ יְהוּדִי לְיַד הַבֵּי דַּוָּאר, אֲבָל כְּשֶׁאָדָם מְשַׁלֵּחַ אִגֶּרֶת עַל יָדוֹ לְחַבְרוֹ, אֵין לַחֹשׁ שֶׁמָּא לֹא יִמְצָאֶנּוּ בְּבֵיתוֹ שֶׁיֵּלֵךְ אַחֲרָיו בְּשַׁבָּת, וְשָׁרֵי אֲפִלּוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת וּבְלֹא קָצֵץ כֹּל שֶׁכֵּן לְהַגִּיעַ שָׁם מִבְּעוֹד יוֹם, וְכֵן נוֹטָה דַּעַת מוֹרֵנוּ הָרַב רַבִּי אַבְרָהָם מִפְּרָג הַמּוּבָא בַּבַּ״ח (ס״ג) וְעַיֵּן שָׁם שֶׁהֶאֱרִיךְ וּמַסִּיק לְהָקֵל בָּזֶה. וְדַעַת הַטַּ״ז (סק״ב) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) דְּגַם בְּשׁוֹלֵחַ אִגֶּרֶת לַחֲבְרוֹ גַּם כֵּן יֵשׁ חֶשְׁשׁ זֶה. וּבְפֻרּוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל (יט. ד״ה ת״ר לא ישכיר) שֶׁיָּצָא עַתָּה לְאוֹר מוּכָח כְּהָעוֹלַת שַׁבָּת עַיֵּן שָׁם. (ז) וּמִיהוּ אִם אָמַר לְאֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁיֵּלֵךְ לְשָׁם וְיִמְסֹר לִבְנֵי בֵיתוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הָאִישׁ אִם לֹא יִמְצָאֶנּוּ, לְכֻלֵּי עָלְמָא שָׁרֵי אֲפִלּוּ בְּעֶרֶב שַׁבָּת וּבְלֹא קָצֵץ כֹּל שֶׁכֵּן לְהַגִּיעַ לְבֵית רִאשׁוֹן הַסָּמוּךְ לַחוֹמָה שֶׁל הָעִיר שֶׁהָאִישׁ שָׁם: **(ז) אֲפִלּוּ מִיּוֹם רִאשׁוֹן.** וְאִם הוּא דֶּרֶךְ קָרוֹב כְּגוֹן מַהֲלַךְ יוֹם אֶחָד, נִרְאֶה דְּאַף אִם הוּא מְשַׁלְּחוֹ בְּיוֹם שֵׁנִי וּשְׁלִישִׁי שָׁרֵי, שֶׁאַף שֶׁלֹּא יִמְצָאֶנּוּ בְּבֵיתוֹ יֵשׁ לוֹ שָׁהוּת הַרְבֵּה לְלֶכֶת [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד)]: **(ח) וְאִי קְבִיעַ בֵּי דַּוָּאר.** הֵינוּ (ח) שֶׁהָאִישׁ הַמְמֻנֶּה עַל זֶה קָבוּעַ שָׁם תָּמִיד, (ט) וּבְכָלָל זֶה הוּא מָה שֶׁקּוֹרִין עַכְשָׁו פָּאשְׁטְמֵייסְטֶער שֶׁרָגִיל לִהְיוֹת בִּמְקוֹמוֹת גְּדוֹלִים שֶׁהוּא עוֹמֵד עַל הַמִּשְׁמָר בְּעִתִּים יְדוּעִים לְקַבֵּל כְּתָבִים וּלְשָׁלְחָם לְהַשַּׁיָּכִים לְכָתְבִים הָהֵם: **(ט) הַסָּמוּךְ לַחוֹמָה.** לְעִיר שֶׁנִּשְׁתַּלַּח שָׁם, (י) כְּלוֹמַר לְבֵית רִאשׁוֹן מִבִּפְנִים: (י) וְיֵשׁ מַתִּירִין וְכוּ׳. טַעֲמַיְיהוּ דְּכֵיוָן שֶׁלֹּא אָמַר לוֹ יִשְׂרָאֵל בְּהָדְיָא שֶׁיֵּלֵךְ בְּשַׁבָּת, אֵין לָאֲסֹר כִּי אִם סָמוּךְ לְשַׁבָּת דְּנִרְאֶה כְּשֶׁלּוּחוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל לָזֶה, וַאֲמִירָה לְאֵינוֹ יְהוּדִי שְׁבוּת אֲמַר לוֹ בְּעֶרֶב שַׁבָּת לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּשַׁבָּת, אֲבָל מֵפְלָג מִן הַשַּׁבָּת קָצַת לֹא עֲשָׂה מְלָאכָה בְּשַׁבָּת, וּלְפִיכָךְ אֵין לָאֲסֹר כִּי אִם בְּיוֹם עֶרֶב שַׁבָּת [הָרֹא״ש (פ״א סי׳ לז)]: **(יא) וַאֲפִלּוּ לֹא קְבִיעַ.** (יא) וַאֲפִלּוּ (יט) יְדוּעַ שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַגִּיעַ לְשָׁם קֹדֶם שַׁבָּת גַּם כֵּן שָׁרֵי לְדַעָה זוֹ, דְּכֵיוָן שֶׁהוּא מֻפְלָג מִן הַשַּׁבָּת לֹא מִיחֲזֵי כְּשׁלּוּחוֹ וְכַנַּ״ל:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (פ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (ב) פְּרִי מְגַדִּים (א״א ס״ק א״ב) בְּבֵאוּר הַמָּגֵן אַבְרָהָם, וְהָאֲלִיָּה רַבָּה רָצָה לְחַדֵּשׁ דַּאֲפִלּוּ בְּאֵין שְׁהוּת מָתָר בָּם, וְחָמַהּ עָלָיו הַפְּרִי מְגַדִּים דְּמִנַּיִן לוֹ זֶה, וְכֵן כָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת שַׁבָּת (סק״ב) וְהַגְּרַ״ז (ס״ו) כְּהַמָּגֵן אַבְרָהָם, **וְאִם קָצַץ אֲפִלּוּ עִם חֲשֵׁכָה מָתָר אִם לֹא פֵּרֵשׁ לוֹ שֶׁיֵּלֵךְ בְּשַׁבָּת** כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב כָּאן וּבְסִימָן רנ״ב (ס״ב): **(ג) אֲלִיָּה רַבָּה** (סק״ב) בְּשֵׁם רַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב יב חלק יב), וְהוּא נוֹבַע מֵהַמִּשְׁנָה שַׁבָּת י״ח (ע״א) דְּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין עִם הַשָּׁמֶשׁ וּכְמוֹ שֶׁפֵּרֵשׁ רַשִׁ״י שָׁם (ד״ה עם השמש), וְכֵן מַשְׁמַע מֵהַגָּרְ״א: **(ד)** בֵּית יוֹסֵף (ד״ה ומ״ש בשם הרמב״ם): **(ה)** רַשִׁ״י (ט. ד״ה שכיחא): **(ו)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) בְּשֵׁם פּוֹסְקִים: **(ז)** פְּרִי מְגַדִּים (משז״ט סק״ב): **(ח)** מוּכָח מִמָּגֵן אַבְרָהָם (שם): **(ט)** טַ״ז (סק״ב): **(י)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג), **וְאִם הַבֵּי דַּוָּאר יָדוּעַ לוֹ שֶׁהוּא בְּקָצֶה הָאַחֵר שֶׁל הָעִיר, אֲפִלּוּ אִם הָעִיר מֻקָּף חוֹמָה אֲשֶׁר דַּרְכּוֹ שֶׁיַּגִּיעַ לְשָׁם מִבְּעוֹד יוֹם.** פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ג): **(יא)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד):

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah